

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д. н. Мария Ананиева Маркова,

Университет за национално и световно стопанство
научни специалности: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (по отрасли и подотрасли)“ и „Икономика и управление /интелектуална собственост по отрасли/“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** на докторант Калина Миткова Димова по научната специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“, научен ръководител: проф. д.н. Живко Иванов Драганов

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд: Заповед N 433/13.02.2026 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС

Автор на дисертационния труд: **Калина Миткова Димова**
Тема на дисертационния труд: **„Право върху промишлен дизайн“**

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е зачислен със Заповед N 1088 от 14.05.2020 г. се е обучавал по докторска програма редовна форма на обучение за периода 22.04.2020 г. до 22.04.2023 г. към катедра „Частноправни науки“ на Юридически факултет на УНСС, като са налице и съпътстващи Заповед 672/21.03.2023 г. за удължаване на срока на докторантурата и Заповед 59/ 12.01.2024 г. за прекъсване от 2 години за периода 01.12.2023 до 01.12.2025 г. Обучението е осъществено под научното ръководство на доц. д.н. Живко Драганов.

Докторантът има широка образователна подготовка и натрупан професионален опит, относими към проблематиката на дисертационния труд и включващи следните:

1. Магистър в специалност „Право“, Юридическия факултет на УНСС.
2. Завършени курсове „Commercial and other complex litigation in American courts“, организиран от ЮФ на УНСС, ноември – декември 2016 г.; „An Introduction to U.S. Trademark Law“, организиран от ЮФ на УНСС, януари-юни 2017 г.; по американско авторско право „CopyrightX“, организиран от Международен правен център (ILAC) и университета Харвард, САЩ.

3. Професионален опит

- ноември 2017 г. – юли 2018 г.- стажант в адвокатско дружество.
- март 2019 г. – септември 2020 г.- юрисконсулт в адвокатско дружество;
- септември 2020 г. – експерт в дирекция „Експертиза и опозиция на марките и географските означения“ в Патентно ведомство на Република България - участие в състави по опозиции срещу регистрацията на търговски марки и подпомагане на дейността на дирекцията във връзка с различни правни въпроси; участие в проекти за сътрудничество със СЕСИС; лектор в множество обучения и лекционни курсове организирани от Патентното ведомство; участник в експертна група и Комитет към Европейската комисия във връзка със закрилата на географските означения за занаятчийски и промишлени продукти; в експертна група и Комитет към Европейската комисия във връзка с приемането на вторичното законодателство за промишления дизайн на ЕС; член на Постоянната междуведомствена консултативна комисия към МЗХ, във връзка с географски означения и наименования за произход на селскостопански продукти; член на Консултативния съвет към СЕСИС във връзка с географските указания за занаятчийски и промишлени продукти.

Представената биографична справка удостоверява сериозна теоретична подготовка в областта на правото и професионален опит с експертиза в областта на промишлен дизайн, марки и географски означения, което е много добра основа за реализиране на заложените цели и очаквани резултати в обучението в докторската програма.

Представените документи – справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за придобиване на ОНС „доктор“, декларации и списък на научни и научно-приложни приноси, позволяват да се заключи, че докторантът е изпълнил своя индивидуален план в обучение и реализирана НИД, декларира оригиналност на рецензирания дисертационен труд след положително решение от заседание на катедрен съвет на катедра „Частноправни науки“ на Юридически факултет на УНСС от 27.01.2026 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Право върху промишлен дизайн“ е в обем от 242 страници, от които 228 страници основен текст, при използвани 36 източници на български и английски езици, относими към темата на дисертацията и към определеното коректно изследователско поле в правото върху промишлен дизайн.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение и използвана литература, следвайки научните изисквания за балансираност и логична последователност.

Глава първа е озаглавена „Източници на правната уредба и обща характеристика на промишления дизайн като обект на правото“ и при следване на комплексен хронологичен и исторически подход са представени източниците на правната закрила на промишления дизайн на международно, европейско и национално ниво.

Авторът представя обща характеристика и изисквания за предоставянето на закрила на промишления дизайн като разграничава умело промишления дизайн като

обект на интелектуална собственост в аспекти на художествена собственост с правен еквивалент в ЗАПСП и като индустриална собственост - промишления дизайн като нематериално благо с изведени управленски аспекти.

Глава втора, наименувана „Пораждане и съдържание на правото върху промишлен дизайн“ представя с експертна позиция комплексната процедура по пораждане на право върху промишлен дизайн в детайлен анализ на авторство, право на заявяване и изключително право при регистрацията на промишлен дизайн с представяне на специфични въпроси на заявката, възможностите за множествена заявка, приоритети, отлагане на публикацията в националната правна регламентация в ЗПД и по реда на международна закрила в СОИС – Международно бюро. С експертна компетентност е представено изключителното право върху промишлен дизайн като пораждане, съдържание, ограничения и изчерпване на правото на промишлен дизайн. С експертен прочит са анализирани и представени в детайли въпросите на изчерпване на правото върху промишлен дизайн и правните феномени преждеползване и разпореждане, прехвърляне и лицензиране, принудително изпълнение. Разгледани са основните въпроси на регистрирания промишлен дизайн като нематериален актив: обект на залог и като обезпечение.

Глава трета, озаглавена „Прекратяване на действието и заличаване на регистрацията на промишлен дизайн“ представя изчерпателно въпросите на изтичане на срока за закрила, отказ от право, прекратяване на юридическото лице – притежател и заличаване на регистрацията на промишлен дизайн като условия и последици.

-Оценка за: актуалност на темата; целта; задачите; обекта; предмета; основната теза на дисертационния труд

Докторантът с експертна компетентност представя актуалността на проблема и ролята на промишления дизайн в обществените отношения, при ясно формулирани обект и предмет на изследването: правото върху промишлен дизайн, неговото възникване, съдържание и времетраене, ограниченията на това право и други специфични правни положения и аспекти.

Извън обекта на дисертационния труд остава анализа на защитата на правото върху промишления дизайн, мотивирано от факта, че тези въпроси се отличават със своята сложност и обем, налагащи самостоятелно монографично изследване.

Целта на изследването, формулирана от докторанта е: „да се извърши всеобхватен анализ на правото върху промишлен дизайн – да се изведат и определят неговите характеристики като субективно право, попадащо в кръга на правата на интелектуална собственост; да се анализират спецификите, свързани с неговото пораждане, и да се разграничи от други права на интелектуална собственост; да се разгледат особеностите, свързани с уредбата на разпореждането с право върху промишлен дизайн и прекратяването му. В рамките на изследването се цели също да се установи в каква степен националната уредба на правото върху промишлен дизайн съответства на изискванията на производното право на ЕС и на тази основа да се извърши преценка за необходимостта от промени, както и да бъде направен критичен анализ на националната практика в областта.“

Основната задача на дисертационния труд е да бъде извършен цялостен анализ на правото върху промишлен дизайн – неговата правна същност, съдържание, обхват и времетраене, начини за разпореждане и ред за прекратяване чрез следните задачи:

„1. проследи историческото развитие на закрилата на промишления дизайн, както в световен аспект, така и на национално равнище.

2. разгледат основните източници на правната закрила на промишления дизайн – международни, на правото на Европейския съюз и национални.

3. изследва промишленият дизайн като обект на интелектуална собственост и като нематериално благо, разграничавайки го от обектите на авторското право и другите права върху обекти на индустриалната собственост.

4. изследват критериите за предоставяне на закрила на промишления дизайн, като се обърне внимание на разликите между националното законодателство и това на Европейския съюз.

5. разгледа правната същност на правото на авторство и на заявяване.

6. разгледа реда за предоставяне на закрила на промишлен дизайн съгласно националното законодателство, като се анализират особеностите на производството пред Патентното ведомство на Република България и за международна регистрация на промишлените дизайни.

7. анализира субективното право върху промишлен дизайн, като се обърне внимание на неговото съдържание и ограниченията му, както и начините на разпореждане със същото.

8. разгледат основанията за прекратяване на действието и за заличаване на регистрацията на промишлен дизайн, като се обърне особено внимание на колизията между промишлен дизайн и по-ранно право върху други обекти на интелектуална собственост.

9. направи сравнителноправен анализ между националното законодателство и това на ЕС и други държави.

10. разгледа съдебната практика, както на националните съдилища, така и на Съда на ЕС и на други държави във връзка с въпросите на дисертационния труд.

11. анализира българското законодателство и да се оцени съответствието му с европейското в областта на дизайните.

12. идентифицират бъдещи промени на законодателството, които да бъдат предвидени, за да бъде транспонирана Директива (ЕС) 2024/2823.

13. изведат предложения за по-нататъшно усъвършенстване на националното законодателство в областта на промишлените дизайни.“

Методологическата рамка на дисертационния труд се състои от тълкувателни методи, който са утвърдени в правната наука като исторически, телеологически, буквален и логически. Извършен е исторически анализ на развитието на правните норми. Използван е и сравнителноправен и систематичен метод, които са приложени към правото върху промишлен дизайн в цялостната система на правото на интелектуална собственост в България.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

По-важните и основни за изследователското поле научни и/или научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд и представени от докторанта Калина Димова в 17 отделни точки обобщавам така:

1. Проследено е историческото развитие на закрилата на промишления дизайн като обект на интелектуална собственост, в това число и развитието на националното законодателство в областта.
2. Представен е цялостен и задълбочен анализ на промишления дизайн като обект на интелектуална собственост, в т.ч. понятието за промишлен дизайн, критериите за предоставяне на закрила на промишлен дизайн, правото на авторство на промишлен дизайн, правото върху промишлен дизайн като съдържание и ограничения, в т.ч. института на преждеползване на промишления дизайн, като е отчетено неговото

- практическо приложение, правна същност, фактическият състав за възникването му и неговото съдържание и времетраене; основанията за заличаване на регистрацията на промишлен дизайн, при което е взета предвид националната и европейска практика; представена е в детайли процедурата по заявяване и на производството по регистрация на промишлен дизайн в Патентното ведомство на Република България, както и производството по заличаване на регистрацията на промишлен дизайн.
3. Направен е сравнителноправен анализ между националната уредба и източниците на правото на ЕС, както и на Германия, Франция, Италия, Испания и Румъния, както и на националното законодателство и европейското законодателство за закрила на промишления дизайн на ЕС. се достига до извода, че строгостта на изискването на ЗПрД за абсолютна световна новост на промишлените дизайни поставя националните заявители в неблагоприятно положение.
 4. Реализирана е съпоставка между промишления дизайн и други обекти на интелектуалната собственост, която спомага за по-всеобхватно разкриване на същността на промишления дизайн и изясняване на неговото място в системата на обектите на интелектуалната собственост, в т.ч. изследване на съвременната практика във връзка с колизиите между по-късен промишлен дизайн и друго по-ранно право на интелектуална собственост - авторско право и права върху търговски марки, изобретения и полезни модели, географски означения.
 5. Налице е анализ на съдебната практика на различни държави, което обогатява и аргументира изводи на докторанта при изследването на поставените задачи в дисертационния труд.

Оценка на изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на дисертационния труд

Авторът реализира поставените задачи като изпълнява научната си цел: да реализира комплексната същност на промишления дизайн в триаспектен формат: сравнителен анализ с други обекти на интелектуална собственост, в т.ч. и с авторскоправната закрила при посочване на системата на натрупване; с други обекти на индустриалната собственост в национални и международни правни норми, следвайки посока представяне на пропуски и необходими промени в правния режим на промишления дизайн в Р. България с цел усъвършенстване на националното право и синхронизиране с европейските и международни правни норми.

Следните задачи не са представени в конкретно обобщени научни и научно-приложни резултати:

1. Формулирани са предложения за усъвършенстване на законодателството във връзка с разглеждането на спорове от Патентното ведомство.
2. Новите правни положения относно промишления дизайн на Европейския съюз, свързани с приемането на Директива (ЕС) 2024/2823 и Регламент, не са анализирани в дълбочина. Това би могло да бъде направено в бъдеще като анализ на основните концептуални и нормативни нововъведения в режима на закрила на промишления дизайн на ЕС и на тази основа да бъдат формулирани конкретни изводи и препоръки относно необходимите изменения и допълнения в националното законодателство.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам за действително постигнати в предложения за рецензиране дисертационен труд приноси на дисертантна, основните от които са посочени тук:

А. Научни:

- налице е систематизирано представяне на националната правна система в областта на промишления дизайн, следвайки исторически, сравнителен и дуално приложим подход на обективното право като материални и процедурни норми;
- анализ на историческото развитие на закрилата на промишления дизайн като обект на интелектуална собственост, в това число и развитието на националното законодателство в областта.

Б. Научно- приложни

- направен е сравнителноправен анализ между националната уредба и източниците на правото на ЕС, както и на Германия, Франция, Италия, Испания и Румъния, както и на националното законодателство и европейското законодателство за закрила на промишления дизайн на ЕС;
- формулиран е извод относно изискването на Закона за промишления дизайн за абсолютна световна новост на промишлените дизайни, което обуславя неблагоприятното положение за заявителите;
- реализирана е съпоставка между промишления дизайн и други обекти на интелектуалната собственост, която спомага за всеобхватно разкриване на същността на промишления дизайн и изясняване на неговото място в системата на обектите на интелектуалната собственост, в т.ч. изследване на съвременната практика във връзка с колизията между по-късен промишлен дизайн и друго по-ранно право на интелектуална собственост - авторско право и права върху търговски марки, изобретения и полезни модели, географски означения.
- идентифицирани са проблеми във връзка с разглеждането на спорове от Патентното ведомство;
- направен е анализ на съдебната практика на различни държави.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представените публикации от дисертанта са авторски и напълно кореспондират с изискванията за ОНС „доктор“. Те са следните:

1. Институтът на прежеползването съгласно чл. 23 от Закона за промишления дизайн, Сборник с доклади от лятно докторантско училище по право, организирано по повод 30-годишнината от създаването на Юридическия факултет на УНСС, 9-10 септември 2021 г., ISBN 978-619-232-575-6, 2022 г.

2. Разпореждане с право на промишлен дизайн, Творчеството на проф. Константин Кацаров през призмата на съвременното право: Сборник с доклади от научна конференция, посветена на 125-годишнината от рождението на проф. Константин Кацаров, 7 ноември 2023 г., Нов български университет, София, ISSN 3033-1129, 2024 г.

3. Правото на авторство върху промишлен дизайн, сп. Бизнес и право, ISSN (print): 2603-3437; ISSN (online): 2603-3445, предстои публикуване на броя за 2025 г., приложено уверение от изданието.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът коректно представя съдържанието на дисертационния труд и отразява съществените елементи и приноси в него.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Бележки:

- не приемам, че дисертация за ОНС „доктор“ е монографично изследване на правото върху промишлен дизайн“;
- някои текстове се нуждаят от стилистична редакция, други натежават и затрудняват възприемането на основните и притежаващи значимост постановки и методически положения на дисертационния труд;
- някои източници на утвърдени изследователи в областта на правото върху ПД са неактуални и би трябвало да се вземе предвид новата и актуална научна литература от същите и други автори по темата.

Въпроси за защитата на дисертацията и препоръки за бъдеща изследователска дейност:

1. Да се открие относителната значимост и място на промишления дизайн в закрилата на т.нар. „малки иновации“ и в актуалните за съвременността бизнес означения – уеб страници, фирмени и продуктови лога, пиктограми и други, идентифицируеми в кл. 14 и кл. 32 от МКПД от Локарно.
2. Да се направи задълбочено проучване за новите Регламенти на ЕС в сравнителен анализ с действащото законодателства като се направят съответните препоръки към органи, институции и структури в страната с цел синхронизиране на националното с европейското право в областта на ПД.

8. Заключение

Дисертационният труд „Право върху промишлен дизайн“ на дисертант Калина Миткова Димова постига изискуемите резултати в конкретното поле на научното изследване, отговаря на изискванията по ЗРАСРБ, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и на Правилата за условията и реда за придобиване на образователната и научна степен “доктор“ на УНСС. Давам своята положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди ОНС „доктор“ на дисертант Калина Димова.

15.03.2026 г.

Подпис:

проф. д.н. Мария Маркова

REVIEW

By: Prof. D.Sc. Maria Ananieva Markova,

University of National and World Economy

Scientific specialties "Organization and management outside the field of material production (by branches and sub-branches)" and "Economics and management /intellectual property by industry/"

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree "doctor" of PhD student Kalina Mitkova Dimova in the scientific specialty "Inventive, copyright and patent Law", scientific supervisor: Prof. Dr. Zhivko Ivanov Draganov at the UNWE

Grounds for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation: Order N 433/13.02.2026 of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE

Author of the dissertation: Kalina Mitkova Dimova

Topic of the dissertation: "Industrial Design Law“

1. Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate was enrolled with Order N 1088 of 14.05.2020 and studied under a doctoral program in a full-time form of study for the period 22.04.2020 to 22.04.2023 at the Department of Private Law of the Faculty of Law of the UNWE, with accompanying Order 672/21.03.2023 for extension of the term of doctoral studies and Order 59/ 12.01.2024 for a break of 2 years for the period 01.12.2023 to 01.12.2025. The training was carried out under the scientific supervision of Assoc. Prof. Dr. Zhivko Draganov.

The doctoral candidate has extensive educational background and professional experience relevant to the issues of the dissertation work and including the following:

1. Master's degree in Law, Faculty of Law, UNWE.
2. Completed courses "Commercial and other complex litigation in American courts", organized by the Faculty of Law of UNWE, November - December 2016; "An Introduction to U.S. Trademark Law", organized by the Faculty of Law of UNWE, January - June 2017; on American copyright "CopyrightX", organized by the International Law Center (ILAC) and Harvard University, USA.
3. Professional experience
 - November 2017 - July 2018 - intern at a law firm.
 - March 2019 - September 2020 - legal advisor at a law firm;

- September 2020 - expert in the Directorate "Examination and Opposition of Trademarks and Geographical Indications" at the Patent Office of the Republic of Bulgaria - participation in panels on oppositions against the registration of trademarks and supporting the activities of the Directorate in relation to various legal issues; participation in cooperation projects with EUIPO; lecturer in numerous trainings and lecture courses organized by the Patent Office; participant in an expert group and Committee at the European Commission in relation to the protection of geographical indications for craft and industrial products; in an expert group and Committee to the European Commission in connection with the adoption of secondary legislation on EU industrial designs; member of the Standing Interdepartmental Advisory Committee to the Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs, in connection with geographical indications and appellations of origin of agricultural products; member of the Advisory Council to the EUIPO in connection with geographical indications for craft and industrial products.

The submitted curriculum vitae certifies serious theoretical training in the field of law and professional experience with expertise in the field of industrial design, trademarks and geographical indications, which is a very good basis for the realization of the set goals and expected results in the training in the doctoral program.

The submitted documents - a certificate of fulfillment of the minimum national requirements under Art. 26, para. 2 and 3 of the Law on academic development of the Republic of Bulgaria for the acquisition of the PhD "doctor", declarations and a list of scientific and scientific-applied contributions, allow it to be concluded that the doctoral student has fulfilled his individual plan in training and implemented research, declares the originality of the reviewed dissertation work after a positive decision from a meeting of the department council of the Department of "Private Law Sciences" of the Faculty of Law of the UNWE of 27.01.2026.

2. Main characteristics of the presented dissertation work

The dissertation work on the topic "Industrial Design Law" is 242 pages long, of which 228 pages are main text, using 36 sources in Bulgarian and English, relevant to the topic of the dissertation and to the defined correct research field: industrial design law.

The dissertation work is structured in an introduction, three chapters, a conclusion and references, following the scientific requirements for balance and logical consistency. Chapter one is entitled "Sources of the legal framework and general characteristics of industrial design as an object of law" and following a complex chronological and historical approach, the sources of legal protection of industrial design at the international, European and national levels are presented.

The author presents a general characteristic and requirements for granting protection to industrial design, skillfully distinguishing industrial design as an object of intellectual property in aspects of artistic property with a legal equivalent in the ZASPP and as industrial property and industrial design as an intangible asset with derived managerial and economic aspects.

Chapter two, entitled "Generation and Content of the Right to an Industrial Design", presents with an expert position the complex procedure for the generation of a right to an industrial design in a detailed analysis of authorship, right to apply and exclusive right upon registration of an industrial design with a presentation of specific issues of the application, the possibilities for multiple applications, priorities, postponement of publication in the national legal regulation in the ID law and under the procedure of international protection in WIPO - International Bureau. With expert competence, the exclusive right to an industrial design is presented as the generation, content, limitations and exhaustion of the right to an industrial design.

With expert reading, the issues of exhaustion of the right to an industrial design and the legal phenomena of prior use and disposal, transfer and licensing, compulsory execution are analyzed and presented in details. The main issues of the registered industrial design as an intangible asset are examined: subject of a pledge and as collateral.

Chapter three, entitled "Termination and cancellation of the registration of an industrial design" comprehensively presents the issues of expiration of the term of protection, waiver of rights, termination of the legal entity - owner and cancellation of the registration of an industrial design - conditions and consequences.

Evaluation for the topic; goal; tasks; object; subject; main thesis of the dissertation

The doctoral candidate with expert competence presents the topicality of the problem and the role of industrial design in public relations, with clearly formulated object and subject of the study: the right to industrial design, its emergence, content and duration, the limitations of this right and other specific legal provisions and aspects.

Outside the subject of the dissertation remains the analysis of the protection of the right to industrial design, motivated by the fact that these issues are distinguished by their complexity and volume, requiring an independent monographic study.

The aim of the research, formulated by the doctoral student, is: "to carry out a comprehensive analysis of the right to industrial design - to derive and define its characteristics as a subjective right falling within the scope of intellectual property rights; to analyze the specifics related to the regulation of the disposal of industrial design rights and its termination. The study also aims to establish to what extent the national regulation of industrial design rights complies with the requirements of ID secondary legislation and on this basis to assess the need for changes, as well as to make a critical analysis of national practice in the field.

The main task of the dissertation is to carry out a comprehensive analysis of the right to industrial design – its legal essence, content, scope and duration, methods of disposition and procedure for termination through the following tasks:

„1. trace the historical development of industrial design protection, both in a global perspective and at the national level.

2. examine the main sources of legal protection of industrial design – international, European Union law and national.
3. examine design, the right of authorship of an industrial design, the right to an industrial design as content and limitations, including the institute of prior use of an industrial design, taking into account its practical application, legal essence, the factual composition of its emergence and its content and duration; the grounds for cancellation of the registration of an industrial design, taking into account national and European practice;
4. A comparison has been made between industrial design and other objects of intellectual property, which helps to more comprehensively reveal the essence of industrial design and clarify its place in the system of IP including a study of contemporary practice in relation to the collision between later industrial design and other earlier intellectual property rights - copyright and rights to trademarks, inventions and utility models, geographical indications.
5. There is an analysis of the judicial practice of various countries, which enriches and argues the conclusions of the doctoral student in the study of the tasks set in the dissertation.
6. examine the procedure for granting protection to an industrial design under national legislation, analyzing the specifics of the proceedings before the Patent Office of the Republic of Bulgaria and for international registration of industrial designs.
7. analyze the subjective right to an industrial design, paying attention to its content and limitations, as well as the methods of disposal of the same.
8. examine the grounds for termination of the effect and for cancellation of the registration of an industrial design, paying special attention to the collision between an industrial design and an earlier right to other objects of intellectual property.
9. make a comparative legal analysis between national legislation and that of the EU and other countries.
10. examine the case law of both national courts and the Court of Justice of the EU and other countries in relation to the issues of the dissertation.
11. analyze Bulgarian legislation and assess its compliance with European legislation in the field of designs.
12. identify future changes to the legislation to be envisaged in order to transpose Directive (EU) 2024/2823.
13. make proposals for further improvement of national legislation in the field of industrial designs.“

The methodological framework of the dissertation consists of interpretative methods that are established in legal science as historical, teleological, literal and logical. A historical analysis of the development of legal norms has been carried out. A comparative law and systematic method has also been used, which are applied to the law on industrial design in the overall system of intellectual property law in Bulgaria.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

The more important and fundamental scientific and/or applied scientific results for the research field, achieved in the dissertation work and presented by the doctoral student Kalina Dimova in 17 separate points, I summarize as follows:

1. The historical development of the protection of industrial design as an object of intellectual property has been traced, including the development of national legislation in the field.
2. A comprehensive and in-depth analysis of industrial design as an object of intellectual property has been presented, including the concept of industrial design, the criteria for granting protection of industrial design, the right of authorship of industrial design, the right to industrial design as content and limitations, including the institute of prior use of industrial design, taking into account its practical application, legal essence, the factual composition of its emergence and its content and duration; the grounds for cancellation of the registration of an industrial design, taking into account national and European practice; the procedure for applying for and the proceedings for registration of an industrial design in the Patent Office of the Republic of Bulgaria, as well as the proceedings for cancellation of the registration of an industrial design, are presented in details.
3. A comparative legal analysis has been made between the national regulation and the sources of EU law, as well as Germany, France, Italy, Spain and Romania, as well as the national legislation and the European legislation for the protection of industrial designs of the EU. It is concluded that the strictness of the requirement of the Industrial Design Act for absolute world novelty of industrial designs puts national applicants at a disadvantage.
4. A comparison has been made between industrial design and other objects of intellectual property, which helps to more comprehensively reveal the essence of industrial design and clarify its place in the system of objects of intellectual property, including a study of contemporary practice in relation to the collision between later industrial design and other earlier intellectual property rights - copyright and rights to trademarks, inventions and utility models, geographical indications.
5. There is an analysis of the judicial practice of various countries, which enriches and argues the conclusions of the doctoral student in the study of the tasks set in the dissertation.

Assessment of the implementation of the tasks set and the achievement of the goal of the dissertation work

The author implements the tasks set by fulfilling his scientific goal: to realize the complex essence of industrial design in a three-dimensional format: comparative analysis with other objects of intellectual property, including copyright protection when indicating the accumulation system; with other objects of industrial property in national and international legal norms, following the direction of presenting gaps and necessary changes in the legal regime of industrial design in the Republic of Bulgaria in order to improve national law and synchronize it with European and international legal norms.

The following tasks are not specifically presented in the summarized scientific and scientific-applied results:

1. Proposals for improving the legislation in connection with the consideration of disputes by the Patent Office have been formulated.
2. The new legal provisions on the industrial design of the European Union, related to the adoption of Directive (EU) 2024/2823 and the Regulation, have not been analyzed in depth. This could be done in the future as an analysis of the main conceptual and normative innovations in the EU industrial design protection regime and on this basis specific conclusions and recommendations regarding the necessary amendments and additions to the national legislation be formulated.

4. Assessment of scientific and scientific - applied contributions

I accept as actually achieved in the proposed dissertation the following contributions of the dissertation candidate, the main ones of which are indicated here:

A. Scientific:

- there is a systematized presentation of the national legal system in the field of industrial design, following a historical, comparative and dually applicable approach of objective law as substantive and procedural norms;
- analysis of the historical development of the protection of industrial design as an object of intellectual property, including the development of national legislation in the field.

B. Scientific - applied

- a comparative legal analysis has been made between the national regulation and the sources of EU law, as well as Germany, France, Italy, Spain and Romania, as well as the national legislation and the European legislation for the protection of EU industrial designs;
- a conclusion has been formulated regarding the requirement of the ID Act for absolute world novelty of industrial designs, which determines an unfavorable situation for applicants;
- a comparison has been made between industrial designs and other objects of intellectual property, which helps to more comprehensively disclose of ID and clarification of its place in the system of intellectual property objects, including a study of contemporary practice in connection with the collision between a later industrial design and other earlier intellectual property rights - copyright and rights of trademarks, inventions and utility models, geographical indications;
- problems have been identified in connection with the consideration of disputes by the Patent Office;
- an analysis of the judicial practice of different countries has been made.

5. Evaluation of the publications related to the dissertation

The publications presented by the dissertation are original and fully correspond to the requirements for the PhD "doctor". They are the following:

1. The Institute of Pre-Use according to Art. 23 of the Industrial Design Act, Collection of

Reports from the Summer Doctoral School in Law, organized on the occasion of the 30th anniversary of the establishment of the Faculty of Law of the UNWE, September 9-10, 2021, ISBN 978-619-232-575-6, year of publication: 2022.

2. Disposition of Industrial Design Law, The Creativity of Prof. Konstantin Katsarov through the Prism of Contemporary Law: Collection of Reports from a Scientific Conference Dedicated to the 125th Anniversary of the Birth of Prof. Konstantin Katsarov, November 7, 2023, New Bulgarian University, Sofia, ISSN 3033-1129, year of publication: 2024.

. The Right of authorship over Industrial Design, Business and Law Magazine, ISSN (print): 2603-3437; ISSN (online): 2603-3445, the 2025 issue is to be published, a certificate from the publisher is attached.

6. Evaluation of the abstract

The abstract correctly presents the content of the dissertation work and reflects the essential elements and contributions in it.

7. Critical notes, recommendations and questions

Notes:

- I do not accept that a PhD dissertation is a "monographic study of industrial design law";
- some texts need stylistic editing, others weigh down and make it difficult to perceive the main and significant positions and methodological provisions of the dissertation work;
- some sources of established researchers in the field of industrial design law are outdated and new and current scientific literature by authors on this topic should be taken into account.

Recommendations for future research activity:

Questions for the defense of the dissertation and recommendations for future research:

1. To highlight the relative importance and place of industrial design in the protection of the so-called "small innovations" and in the current business identifiers - web pages, company and product logos and others, identifiable in cl. 14 and cl. 32 of the Locarno classification.
2. To conduct an in-depth study of the new EU Regulations in ID as a comparative analysis with the current legislation, making the relevant recommendations to bodies, institutions and structures in the country in order to synchronize national with European law in the ID field.

8. Conclusion

The dissertation work "Industrial Design Law" by Kalina Mitkova Dimova achieves the required results in the specific field of scientific research, meets the requirements of the the LDASRB, the Regulations for the application of the LDASRB and the Rules for the Conditions and Procedure for Acquiring the educational and scientific degree "Doctor" of the UNWE. I give my positive assessment and recommend to the esteemed scientific jury to award the PhD "Doctor" to dissertation candidate Kalina Dimova.

13-th March, 2026

Signature:
Prof. Maria Markova